

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gl. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četrlet leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za četrlet leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI.

V Ljubljani, 17. vel. serp. 1883.

List 33.

Popotvanje iz Minnesote do Ljubljane.

(Popisal misijonar Jož. Buh.)

Osmega julija sem se bil poslovil v svojih misijonih pri Perhamu. Devetega sem se po 4 urah vožnje po železnici pripeljal do Belle-Praicije, svojega nekdanjega stališa, da sem se poslovil tudi tam, kjer smo bili pred tremi leti med Kanadskimi Francozi novo cerkvico izzidali, in setre ali nune reda Svetega Frančiška vpejlali za izrejo mladine. Desetega zjutraj sem se peljal 1½ uro po železnici do Št. Klavda k škofiji, kjer pastiruje naš nekdanji semeniški vicedirektor g. Anton Gross, zdaj z imenom oče Severin, O. S. B. On dela z velikim vspehom pri pro-katedralni-fari, ljudje ga radi imajo in tudi preč. g. škof so si ga za general-vikarja izvolili. Popoldne tistega dne se pa peljem zopet 4 ure po železnici do Št. Pavla, pglavitnega mesta Minnesote. Št. Pavlski general-vikar preč. oče Ravoux, ki še živi, je bil prišel, ko mlad misijonar v Minnesoto, in je tam postavil bil znamenje svetega križa ob lepem bregu, reke Misisipa med divjimi Indijani, med kterimi ni bilo belega človeka viditi, razun kakih dvanajst tergovcev, zdaj pa tam stoji lepo mesto Št. Pavel, ki šteje okoli 80.000 ljudi, in kjer je ta preč. oče Ravoux, francoski duhoven, od začetka sam misijonaril; in tam, kjer je bilo pred 19 leti, o mojem prihodu v Ameriko, še le 28 duhovnov, jih je sedaj okolo 200; in Minnesota je med tem že razdeljena v dve škofiji, razun Dakote, ki se je v duhovskih zadevah nekdanj tudi pod Minnesoto štela. Tam v Št. Pavlu tedaj prenočim in za svoje popotovanje oskerbim potrebne reči. Enajstega o poldne zopet sedem v soparno vozovlak, in derdramo po železnici vse popoldne in celo noč brez prenehanja, ker v Ameriki ni potreba postajati zavolj ljudi, da bi si kaj jesti kupili, ali druge potrebe opravljali; to vse se dobi in opravi na vozovlaku med tem, ko se naprej pelje. Dvanajstega 1/8 zjutraj se pripeljemo do Čikaga, in ob 9 uri, dve uri potem, se zopet na hitri vozovlak vsedem in se peljemo celi dan ter pridemo zvečer po „Central-Michigan“ — železnici do Detroit-a, iz Detroit-a se neutegoma zopet celo noč peljemo do Buffala ali slapa Niagara, ki je nar imenitniši in nar večji slap na sveti, kar je nam znano. V Buffalo smo bili toraj prišli zjutraj. Trinajstega zjutraj se odpeljemo po „Erie-liniji

proti Nov. Jorku kamor smo se tedaj celi dan in pol noči derdrali in okoli 11. ure po noči srečno došli. Štirnajstega v jutro si preskerbim biljet ali tiket za prevožnjo čez morje, pri nemški tovaršiji „Lojdovi“ na velikem parniku „Main-u.“ Ob dveh popoldne odrinememo od Hobohen-a, to je nasproti mesta Nov. Jork-a, kjer je barka v zavetju ležala.

„Stewarti,“ (strežaji na barki) so izurjeni na muzikalne instrumente, torej so prav prijazno muzicirali, ko smo se memo mesta Novega Jorka peljali, in dvakrat so iz velikih topov vstrelili, ko smo se ob zadujih terdujavah memo peljali in ko se potem zemlja več ne vidi. Vse je bilo veselo in prijazno, tudi lepo vreme, in ptujci na barki, od vsih vetrov skupaj zgnani so se začeli sprijaznovati in soznanovati. Okoli šeste ure se barka nekaj pretrese; kapitan nekako preplašen, barko in soparno mašino ogleduje, barka pa obstoji, soparna mašina je ne more več naprej gnati. Torej ni bilo več upanja naprej jadрати; bilo je pa vprašanje, kako nazaj priti v zavetnik? K sreči, ako tudi zemlje več vidili nismo, je vender še bilo več malih ladij in bark tam okoli; torej je kapitan imel priložnost poslati enega svojih vodnikov pomoči iskati. Okoli polnoči pride barka in se prizadeva našo nazaj spraviti; pa ni imela dovolj moči. Torej drugo jutro pridejo trije mali parniki, ktere vprežejo, eno spredi, eno ob levi, in tretjo ob desni, in naš veliki parnik vlečejo nazaj proti Novemu Jorku in memo tega mesta. Vse je bilo viditi neko pobito in žalostno; ni bilo več muzike in ne smeha slišati. Tako pridemo nazaj v nedeljo popoldne, in tam moremo čakati do srede, da smo zamogli se zopet na drugi barki z imenom „Rhein“ proti Evropi odpeljati. Una barka „Main“ pa, ki se ji je bilo pod vodo odlomilo vertivno kolo, ktero je sklenjeno s parno mašino in barko naprej žene, ne bo menda kaka dva mesca za rabo. Pravijo, da ta nesreča se redko kdaj zgodi, v 20 letih komaj enkrat.

Namesto 14. julija sem torej še le 18 v resnici iz Novega Jorka odriniti zamogel. Novi Jork je eno nar večjih mest na zemlji oziroma na velikost, v zadevi starosti pa eno mladih mest, ker Amerika je še mlada, komaj kakih 400 lét je, odkar je bil Kristof Kolumb Ameriko iznajdel; popred so samo divjaki tam stanovali, sedaj pa, ko se tako strašno veliko belih ljudi v Ameriko naseljuje od vsih narodov se divjaki morajo v gozde

naprej proti zahodu umikati, koder se jih še sedaj veliko nahaja. V zedinjenih državah še štejemo okoli 800.000 Indijanov in teb je četerti del spreobrnjenih in omikanih, večina jih je še nevérnikov ali divjakov, in jih tudi večina še po gojzdih leta, ter se živé samo od ubozega ribštva, ker družih dohodkov nimajo; zverina, ki jim je nekda meso in kóz obilno dajala, je sedaj večidel pobita in postreljana, od kar so se beli ljudje naselili in zemljo obdelujejo. Torej še le kaka dobra četert naših Indijanov je pokenjenih; ti radi Božjo besedo poslušajo in radi sveti roženkranc molijo, k spovedi hodijo, zemljo nekoliko obdelovati začenujajo in male lesene bajtice ali kočice delajo. Težavno je Indijana k delu pripraviti, ker še nikoli delal ni; zato mu delo ne diši in od rok ne gre. Verh tega mu vsega pomanjkuje, nima živine, nima orodja, nima semena, in ko bi tudi še kaj pridelal, ne vé, kam spraviti, da bi mu slabo vreme in zima ne pokončala; godi se mu kakor zaukernimu kmetiču, s tem razločkom, da zaukerni kmet je večidel sam kriv, da v pomanjkanji živí, Indijan pa še nikoli znal ni delati, in njegovi očetje nikoli delali niso. Torej so usmiljenja vredni. Osemnajstega julija se tedaj drugič podamo z Novega Jorka ob 2. uri popoldne in se peljemo 10 dni, da zemlje ne vidimo. Enajsti dan je barka pošne reči oddala pri mestu „Southampton“ na Angleškem, in smo torej južne kraje angleške dežele ogledovali, ko smo se peljali skoz Kanal-la-Manche in severno morje proti Bremen, kamor smo bili dospeli 12. dan po odhodu iz Novega Jorka, 30. julija zvečer.

Vožnjo na morju smo imeli, hvala Bogu, mirno in pokojno. In ko smo prašali vélikega strežaja, „stewarte“ če je večkrat tako mirno na morji, je rekel: zná biti enkrat na letó, ali pa enkrat na dvé leti. Ena noč je bila posebno zanimiva — bilo je vse oblačno in megleno, tako rekoč prav temna noč; ali okoli 11. ure, kar jih še ni bilo zaspalo, vsi hitijo na verh barke, prašam nekóga, kaj da je? Pravi, hitro na verh pojdite, bote vidili kaj zanimivega. In res, ko na verh pridem, je bilo čudovito gledati na morje: vse morje, kamor se je oko ozerlo je mergolelo lučič, nekaj malo je bilo vetra, da je morje se nekoliko gibalo in pluskalo, in torej je bilo viditi, kakor da bi se male lučike v morju in po morju zibale in igrale, barka pa, ki neprenehoma naprej morje reže in seka, je bila viditi polna ognjenih isker, in tam kjer voda okoli barke šumi in perši, je bila morská voda vsa svitla, da se je vidilo v temni oblačni noči okoli barke kakor ko bi bil mesec svetil. Tako zanimljiv je bil ta pogled, da je človek celo uro stal na verhu barke in stermel tje v morje. Pravijo, da se morje nekako včasí od elektrike vname, in da se voda, in kar v morji živi, svetiti začne. Petindvajsetega julija, praznik sv. Jakopa, ko sem pred 25 leti za duhovna posvečen bil, sem torej mogel na atlanski morji, oceanu, v sredi morja med Evropo in Ameriko praznovati; težko mi je bilo, da nisem mogel maševati. Devetindvajsetega julija pa, v nedeljo potem, ravno v sredi kanala med Angleškim in Francoskim, se pa nisem mogel več zderžati brez božje službe; ker na barki maševati ni mogoče, sem pa saj pridigoval. Ako tudi je bila večina protestantov, jim vender Božja beseda zamore k pridu biti; torej sem jim poklic človeka razlagal in zvečer pa nekoliko od Indijanov povedal. Edenintridesetega julija sem pa že bil zopet na suhem, in sicer prišel do Berlina okoli 10 ur vožnje po železnici od Bremena, in v Berlinu sem torej maševal ob času, ko so moji predragi součenci svojo 25letnico duhovstva v Št. Vidu pri Ljubljani obhajali, akoravno telesno razločen, v duhu pa vender zedinjen. Pervega avgusta se peljem 8 ur po železnici do Draždan, in tam postanem,

da bi bil vidil, sikstinsko Mater Božjo, od slovečega Rafaela slikano. Kar sem podob dozdam videl, nobena ni tej izverstnosti enaka, in ko jo človek zagleda, navadno po celo uro pred njo stoji, in jo občuduje, ker postava Matere Božje in Jezuska k sercu človekovemu kar govori, tako je zanimljiva ta podoba, res doveršena. Druzega avgusta opoldne se z Draždan v Saksoniji odpeljemo skoz Bodenbach nekako ob 4. uri popoldne, in skoz Prago ob osmih zvečer, — skoz Olomovec, pri solnčnem izhodu drugi dan, in pridemo do Dunaja ob devetih dopoldne; torej sem zamogel še tam maševati in potem tretjega avgusta popoldne Dunaj s stolpa sv. Štefana ogledovati in se malo opočiti. Četertega avg. se pa zopet o 1/2 8. uri odpeljem proti ljubi domovini in zvečer malo po 6 dospemo do bele Ljubljane, do svojih nepozabljivih znancev in prijateljev, hvala Bogu zdrav in srečen!

V domačiji mislim kaka dva mesca ostati, in med tem časom imam namen za kaka dva tedna na Tirolsko in Švicarsko se podati, potem pa se zopet nazaj v Ameriko verniti.

J. F. Buh,
misijonar.

Sporočilo bratovščine za vedno češčenje presv. Rešnjega Telesa in za opravo ubožnih cerkev v Ljubljanski škofiji leta 1882/83.

Ko imamo zopet poročati o stanu in delavnosti naše bratovščine, se nam je pred vsem drugim ponižno zahvaliti Gospodu v najsvetejšem Zakramentu za obilni blagoslov, s katerim je tudi v preteklem letu obdaroval naše prizadevanje, ki izvira iz ljubezni in gorečnosti do Njega. On, ki vžiga v sercih svojih zvestih otrók tisti ogenj ljubezni, ki ga je sam prinesel na svét (Luk. 12, 1. 9.), je z močjo svoje milosti privabil naši bratovščini v preteklem letu zopet 1307 novih udov, da bi tako Njegovo čast povikševali, in ljubezen z ljubeznijo vračevali. V veliko tolažbo nam je tedaj, da se je do zadnje velike noči število v našo bratovščino zapisanih povzdignilo do 35.708 udov, in ako tudi od njih odštejemo do sedaj umerle ude, se vendar v Ljubljanski škofiji opravi vsaki mesec čez 30.000 molitvenih ur na čast presv. Rešnjemu Telesu.

Dosti obilni so bili pa tudi darovi, ki so jih bratovski udje v preteklem letu zložili v povelečevanje presv. Zakramenta, kakor je bilo sproti izkazovano v „Zg. Dan.“ Znesli so ti milodari 4827 gl. 19 kr., ki so se obrnili za naprave v prid ubožnim cerkvam. Napravilo se je namreč s pomočjo blagih družbenic, ki so se neutrudljivo darovale temu pobožnemu delu, v preteklem letu: 15 pluvijalov (11 belih, 3 vijolični, 1 črn), 50 mašnih plaščev (in sicer 16 belih, 14 rudečih, 8 vijoličnih, 6 zelenih in 6 črnih), 15 velumov, 8 plajščekov za ciborije, 5 antipendij, 28 raznih štol za pridige in za obhajila, 30 burz za obhajila, 26 blazinic za mašne bukve, 55 mašnih srajc, 51 koretljev, 165 humeralov, 55 cingulov, 100 korporalov, 100 pál, 200 rutic za lavabo, 400 purifikatorjev, 2 oltarna perta, 4 ogrinjala za oltar. Vsi ti paramenti so bili viditi v tukajšnjem nunskem samostauu pri očitni razstavi od 5—7 tega meseca, po tem so se pa blagoslovili in razdelili, in sicer je dobila:

1. Cerkev sv. Petra v Ljubljani: 2 burzi in 2 štoli za obhajilo.

2. Cerkev presv. Serca Jezusovega v Ljubljani: 1 rudeč mašni plašč, 2 mašni srajci, 6 humeralov, 2 prepasa.

3. Polje pri Ljubljani: 1 velum.

4. Dobrova pri Ljubljani: 1 burzo in 1 štolo za obhajilo, 6 korporalov, 6 pál, 12 rutic za lavabo, 24 purifikatorjev.

5. Brezovec: 1 burzo in 1 štolo za obhajila.

6. Sostro: 1 zelen mašni plašč.

7. Ježica: 1 belo pridigarško štolo.

8. Škofja Loka: 1 rudeč mašni plašč, 2 štoli za obhajila.

9. Žabnica: 1 vijoličen mašni plašč.

10. Trata: 1 bel pluvijal.

11. Železnike: 1 bel mašni plašč, 1 štolo za obhajila.

12. Sorica: 2 vijolični blazinici za mašne bukve.

13. Zalilog: 3 mašne srajce, 9 humeralov, 3

prepase.

14. Šent-Lenart: 3 koretlje.

15. Reteče: 1 velum.

16. Dražgoše: 2 rudeči blazinici za mašne bukve.

17. Spodnji Bernik: 1 rudeči mašni plašč.

18. Šenčuri pri Kranji: 2 obhajilni burzi.

19. Predoslji: 2 mašni srajci, 6 humeralov, 2 prepasa, 6 korporalov, 6 pál, 12 rutic za lavabo, 24 purifikatorjev.

20. Naklo: 1 velum.

21. Kovor: 1 rudeč mašni plašč.

22. Velesovo: 1 mašno srajco, 3 humerale, 1 cingulum, 3 korporale, 3 pále, 6 rutic za lavabo, 12 purifikatorjev.

23. Goriče: 3 koretlje.

24. Besnica: 1 belo štolo za pridige, 1 burzo za obhajila.

25. Terboje: 1 vijoličen mašni plašč.

26. Begunje: 2 štoli za obhajila.

27. Grad: 2 beli blazinici za mašne bukve.

28. Bohinska Bistrica: 1 črn mašni plašč.

29. Kropa: 1 vijoličen pluvijal.

30. Jesenice: 1 štolo za pridige, 3 koretlje.

31. Ljubno: 1 zelen mašni plašč.

32. Lesce: 1 štolo za pridige, 3 koretlje.

33. Zasp: 1 rudeč mašni plašč.

34. Kamna Gorica: 1 vijoličen mašni plašč.

35. Ovšiče: 2 štoli za obhajila.

36. Radoljica: 3 koretlje.

37. Rovte nad Jesenicami: 6 korporalov, 6 pál, 11 rutic za lavabo, 24 purifikatorjev.

(Konec prih.)

Pogum veljá!

(Novomašnikom in sošolcem v spomin.)

Kaj plah se oziraš, prijatelj, okrog,
Ko kliče na delo neskončni Te Bog?
Kaj s strahom nemirnim sercé Ti navdaja?
Kaj sklepe prej terdne in stalne Ti maja?

Mar plaši nešteti kerdel Te Gospod,
Kateremu služil boš vedno, povsod?
Pred katerim šibé se nebeški duhovi,
Trepečejo vsi neizmérni svetovi!

Mar bega junakov iskrenih Te cvét,
Pred katerimi trese zlovoljni se svét?
Ki strah so grozeč vsem sovražnikom Tvojim
In škit so braneč vsem prijateljem svojim!

Premaganih morda zastraši Te broj,
Ki slabi brez meča hiteli so v boj?
Sovražnik brezskerbne je hitro zapazil
In v boji kervavem jih ljuto porazil. —

Ne boj se, prijatelj, nevstrašeno stoj!
Serčán se postavi sovragom na boj!
Škit vere mogočne si vzemi v levico,
Ljubezni puščico si deni v desnico!

Z orožjem obdan — le pogumno naprej,
Z junaki je zmaga poprej ali slej!
Naj stresajo gromi, naj strela udarja:
Naprej le: za vero, za dom, za cesarja!

Opert na Boga in junake čversté,
Naprej brez strahú med vojakov versté!
Za dobro in pravo in lepo bojuj se!
Človeštva uzorom duhovnik daruj se!

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Prečast. g. ameriški misijonar Jernej Rajgelj, naš rojak iz Bitnjega, se je te dni vernil nazaj v svoj misijon. Obiskal je svojo 73letno mater in druge svoje prijatelje. Z njim vred so pri oo. benediktinih tudi naši rojaki č. oo.: Gros, Ločnikar, Šifrer. Benediktini ondi so nekaj po farah razstavljeni v dušnem pastirstvu, nekaj pa doma v samostanu profesorji, ker v Collegevill-u v Minnesoti imajo male in velike šole, zdaj celo tudi univerzo, vseučilišče. Ob nedeljah grejo vsi — tudi profesorji — na deželo v duh. pastirstvo.

Kako daleč so ti misijoni, sodi se lahko iz tega, da se čez veliko morje pelje nar manj deset dni, ko parnik vedno s silno naglico teče; vender je od morja v Ameriki do teh misijonov v Minnesoti še ravno toliko dálja, kakoršna je čez morje. Po teh misijonih v daljnem severu je še dosti divjaštva toraj tudi revšine pri ljudstvu in pri naših misijonarjih.

Preč. g. Jož. Buh pa se bode mudil še nekatere tedne v naši deželi, med tem se podal tudi še nekoliko na Tirolsko in na Švicarsko. Ta verli misijonar dasi ravno nekoliko oslavljen, si tudi na svojih počitnicah ne dá pokoja, ker vsako nedeljo v kaki cerkvi božjo besedo oznanuje. Blezo drugo nedeljo bode imel tudi v stolni cerkvi slovensko in nemško pridigo.

Šmarina gora, že stara božja pot, praznuje dan sv. Ane. V cerkvi romarski je tudi oltar na čast ljubeznjive matere in patrone sv. Ane. Množica pobožnih priroma ta dan semkaj, da opravijo svoje obljube. Letos je pa še posebno zanimiva cerkvena slovesnost tukaj, ker dve prenovljeni v češenje presvete Božje Matere zidani znamenji dobili ste cerkveno blagoslovljenje, tako so zopet pomnoženi starodavni pomočki milosti na tej sveti Marijini gori. Sej že l. 1314, 16. aprila, je patrijarh Oglejski Ottobonus podelil 40 dni odpustkov tistemu, ki obišče kapelico Marije Device na „Cholemburch-u“ (Šmarina gora, na Golem berdu); l. 1400, 3. maja, pa Antonius P. Aquil. cerkvi Svete M. D. na „Kollemberg-u“ (Marionberg an der Save) ravno tako 40 dni; l. 1411, 14. marca, so papež Joanez XXIII v prvem letu svojega papeštva podelili za romarje preč. D. M. na „Kollenbergi“ odpustkov 160 dni (podpisan na brevu je Janez, nadškof Soltamensis, patrijarhov podložni, pisano in civitate Zigly); l. 1411, 3. maja, enako 40 dni odpustkov od patrijarha Ogl. (na pismu je še pečat rudeč in lastnoročni podpis); l. 1475 zopet 40 dni odpustkov cerkvi blažene in naj čast. M. D. na „Colemburg-u“ (podpisali so kardinali v dan 22. marca v svojih staniščih ob časi papeštva Siksta IV v četrtem letu); l. 1499 je bil v. č. Sebastijan Nossinbonus, škofov kanonik, osebno v tukajšni cerkvi čast. D. M. in posvetil je altarja v čast sv. Ahacija in sv. Barbare,

podpisal pismo „dano Collenpergh“ in podelil moč odpustkov za 40 dni pri zvonjenji „Ave Maria“. L. 1673, 2. julija, v četrtem letu papeštva Klemena X, posvečuje Jožef škof ljubljanski, knez grofov Robotda in vitez veliki altar tukaj; l. 1729, 31. maja, je pa obletnica posvečevanja (žegnanski dan) na Šmarni gori, ker takrat je bil Sigismund Feliks, cesarski knez grofov Schrottenbachov, velike cerkve Solnograške kanonik, nam. episkop, posvetil na Šmarni gori cerkev in altarje v njej. Tukaj v romarski cerkvi je bratovščina živega rožnega venca imela svete odpustke na papeževo pismo, dano v Rimu pri sv. Mariji Večji, zaznamovano s pečatom ribičevim 15. marca 1662 od P. P. Aleksandra VII v sedmem letu, — privoljena je od ljubljanskega škofa 21. junija 1662, podpisan je tukaj kanonik Filip Terpin, in 7. nov. 1707 so zaznamovani prazniki za odpustke, podpisan je Janez Anton Thalnitscher, škofov namestnik.

Na tej poti je sedaj ponovljeno znamenje M. B. sedem žalosti, podpis se glasi:

Britkih žalost polna Mati,
Daj mi s Tabo žalovati,
Da se grehov spokorim,
Odpušenje zadobim.

V drugem znamenji že pri verhu gore pa stoji iz kamnja umetno izrezana podoba M. B. z Jezuškom v naročji z napisom v skalo vsekanim:

Ljuba Mati, hvaljena!
Angeljako pozdravljena!
Ti si Romarjem veselje.
Gledat' Te — so naše želje!

Veličasten je razgled v Božje stvarjenje s Šmarne gore. Vernega kristjana duh se povzdiguje k nebu, ko se bliža višje in višje k romarski cerkvi; če se pa še mogočen glas zvonov in pok iz možnarjev oglasuje in spremlja cerkveno opravilo na tem svetem kraju, takrat se bogoljubnemu romarju zdi, kakor bi vžival že nekaj nebeške sladkosti.

Tako ginljivo je bilo tudi, ko so v četrtek pred sv. Vidom pridne deklice iz Tacna nesle lepo podobo Matere Božje gori po hribu, ktera je bila djana v sedanje olepšano znamenje na Šmarni gori. V polnem spoštovanji do nebeške Kraljice in svoje preljube matere so bile praznično oblečene in med svetim petjem in priserčnim veseljem so nosile in spremljale ta predragi zaklad na posvečeno goró. Danes pa, v dan blagoslovljevanja Marijinih podob, se je obnovilo romarsko veselje. Ozališana so znamenja, strel za strelom poka, zvonovi se vbrano glasé, solnce nam slovesnost prijazno obséva, častiti gospodje pa blagoslovljaje pred podobo Marijino molijo: „Vsegamogočni večni Bog, blagoslovi in posveti to podobo Matere Božje in dodeli, da kdorkoli tukaj ponižno prosi in resnično časti Mater Božjo, naj zadobi nebeško milost na zemlji in večno slavo v nebesih. Po Kristusu Gospodu Našem. Amen.“ — Te priserčne prošnje sv. Cerkve imejte v spominu, kateri koli bodete pred podobo Marije D. pomoči prosili. Imejte jih v spominu, tudi vé, blage deklice (Jerica in Micka Jeralovi; Lenka, Micka in Jerica Tomšičeve, Joana Černivcova, Neža Joževa, Neža Borštnarjeva, in druge), ki ste skazale Mariji Šmarnogorski prelepo postrežbo! Kakor sté vé venčale in spremile Marijo na Šmarno goro, tako naj Ona vas venča s čistostjo in enkrat v nebesa spremi.

Serčna zahvala čast. gosp. župniku Vodiškemu za vse lepe vravnave in oprave! Lepa hvala čast. g. duhovniku Šmarnogorskemu, ki ima zraven mnogih družih skerbí tudi bistro oko na lepi réd pri romarjih, da bi

se božja pot v resnici posvečevala v Božjo čast, v čenjenje Marije D. in v zveličanje neumerjočih duš.

Poštenje pa tudi g. mojstru Lor. Vodniku, ki umno vravnava in dela poprave in olepšave na Šmarni gori, ki bode še letos postavil prelepo iz kamna sekano obhajilno pregrajo itd.

Češena bodi, o Marija D'vica,
Na Šmarni gori, naša pomočnica!

Ž.

Iz Kremisa, meseca avg. 1883. Na stermih gričih ob bregu tako imenovane reke „blaue Donau“ vidi se marsikaj mikavnega, kar budi v človeku misel na zale v rimskem zlogu zidane starodavne cerkve, in veliki vstavi spominjajo popotnika na tiste starodavne čase, ko so ljudje bolj za izgojo v keršanstvu in sploh za izveličanje duše skerbéli, kakor pa zdaj.

V okolici, kjer sedaj bivam, in sicer poldrugo uro hoda od starega nekdanjega rimskega mesta Kremisa (Cremsia), dospe se na silno stermit hrib z velikim vstavom reda sv. Benedikta, „Göttweih“ po imenu.

Ta vstav praznoval je 4., 5. in 6. t. m. osemstoletno slovesnost svojega obstanka (od l. 1083).

K tej slavnosti priklopelo je do tri tisoče ljudstva od vseh krajev iz nižje Avstrije. Zraven truno duhovnikov vsacega reda bil je tudi nadškof Dunajski nj. presvitl. g. Gangelbauer navzoč. Sv. oče papež Leon XIII vdeležili so se te slovesnosti s tem, da so podelili pismeno (Rim, 26. junija 1883) odpustke tistim, kateri se vdeležijo te slovesnosti.

Naj v kratkem popišem kroniko tega „Štifta.“

Že leta 1072 bila je cerkev tega vstava toliko do-delana, da so zamogli veliki oltar postaviti in blagosloviti. Slovesno posvečenje novega vstava je bilo leta 1083; vstanovnik Altmann, škof Pasavski, položil je bil vstanovno pismo na Marijin altar, katero je še dandanes tam shranjeno. Tudi njegovo truplo počiva v močno pozlačeni posodi v ti zali cerkvi, in sicer glava v stekleničnem in drago pozlačenem hranilu pred velikim oltarjem, drugo truplo pri stranskem oltarji. L. 1093 je bil škof Ulrich primoran namesto korarjev (Chorherrn) drugi red duhovnikov tam vstanoviti. Po dovoljenji papeža Urbana II. podala se je naselba benediktincev od sv. Blaža (St. Blasien) v Schwarzwald na Cöttveih, in izmed teh izvoljen je bil za opata o. Hartmann. Kmaló (1116) odšel je oddelek teh benediktinarjev v tačas vstanovljeni stan Seitensteten. V znožji hriba Göttweihskega bival je že pred prvim opatom ženski samostan, kateri je bil toliko bolj sloveč, ker prebivala je v tem ozidju tudi sestra sv. mejnega grofa Leopolda, Heilberg po imenu. Bila se je preselila precej po smerti svojega moža Bořivoj-a, češkega nadvojvoda, v ta samostan. Toda l. 1557 razpustili so ta samostan; nune so se zaradi slabih zemljiških dohodkov podale v cistercienski samostan sv. Bernarda ob Ibsi. Tudi benediktinski samostan na Göttweih-u je v 15. in 16. stoletji tako opešal, da je bila l. 1556 volitev opata opuščena in opravišstvo (administracija) vstava prišlo je pod herzogenburškega prošta Jerneja „a Catancis.“ Že l. 1564 žugal je ta vstav Altmanov propasti, ker istega leta ni bilo nobenega novinca zanj. Podala se je torej deputacija k takratnemu cesarju in na to postavljen je bil Melkovski koventual Mihael za opata. Ta opat je s svojim neutrudljivim in varčnim gospodarstvom postavil ta vstav zopet na noge. Pod cesarjem Karolom VI bil je že v taki moči, da si je zamogel propadeno opatijo sv. Adrijana v Szabavaru na Ogerskem „inkorporirati“ in s konventom v posest vzeti. Z začetkom l. 1873 ločila se je inkorporacija vstava Göttweihskega. Zraven dveh proštij šteje „štift“ Göttweih 57 opatij, in je naj bogatejši razun Klosterneuburškega na Niže-Avstrijskem. *M. Jakša.*

Dubica bos., 3. avgusta 1883. Prejel sem poslanih mi 111 gld., ter nove in že popred mi naznanjene intencije, ktere so že tudi razdeljene med duhovne, kateri jih bodo opravili. Nadaril Bog! Tukaj pa vlada zdaj nekaka tužnost, ker imamo veliko sušo, da je stern prerano zorela ali prav za prav se posušila, in tudi kasneje sejane koruze niso mogle rasti, rano sejana se v debeli zemlji, kakoršna je tukaj skor vsa, vsaj po ravnem še dosti dobro suše brani. Vender, ako ne bode dežja, mora tudi ta terpeti. Dalje imajo turci svoj ramazan ali post, toraj ne jedo in ne pijó nič od solnčnega vzhoda do zahoda, tudi ne pušijo tabaka. Ta post terpi en mesec neprestano, ter pride vsako leto v drugi čas, ker se ravna ne po solncu, ampak po luni. Kadar tedaj zadene v vroče poletje z dolgimi dnevi pa težkim delom, je resnično težek, in prav pogosto cepajo na zemljo oslavljeni postivci na potu, ali med delom. Vidi pa se, da tega posta ni sv. Duh postavil, kakor katoliškega po sveti Cerkvi. Od ene strani je strašno težek, resnično neprenašljiv, od druge pa zopet nekako evropsko kurentovanje, ker četert ure po solnčnem zapadu pokne top, ali možnar, ali puška, in zdaj se začenja jesti ali piti prav po volji, pa še tudi bolje od navadnih jedil, ker pravijo, da kdor zamore, ta mesec po 100 gld. več potroši na jelo, kakor pa kak drug mesec. „Ramazanove“ noči so med turki nemirne in burne, polne vika in krika, bobnanja in piskanja ter vsakojake (se vé, da turške) muzike, pa raznih iger po kavarnah in kućah. Ženitbe niso zabranjene, ampak svobodne in dopuščene; pa saj imajo tako vsako noć pravo pirovanje (ženitbe). Kar bi toraj dobrega storil post ob dnevu z molitvo in milostinjo (vsak veren turčin ima vsaj dvakrat s hodžem, toraj v džamiji ali cerkvi, na dan moliti in gospodarji milostinjo deliti — vsaj 3 funte pšenice za vsako glavo v kući — za čas ramazana), to vse podira ponoćno kurentovanje; toraj ne more koristiti pravosti nič, morda ji še škoduje. Kakor žalostno je v mohamedanizmu, pa je zopet žalostno v razkolu ali serbizmu, ker ta svet pridige nima nikdar, službo božjo pa sim ter tje tudi neznano redkokrat. Poznam (razkolnega) župnika, ki ima okoli 500 družin v svoji fari, pa nikdar o nedeljah ni doma; vselej je v Dubici, toraj fara nikdar nima službe božje, razun 3—4krat o večih shodih; kadar pa navadno tuj svećenik službo božjo opravlja, ne pa domači. Katoliški dušni pastirji obhajajo službo božjo redno, ali fare so široke in dolge, n. pr. od Gradiške ob Savi do Banjaluke, okoli deset ur narazen, je samo ena fara vmes, pa še ta v hribih. Ta daljava za službo božjo je rojenim Bosancem težka, tujim naselnikom pa vzrok, da službo božjo popolnoma opuščajo in torej nekako obdivjajo. En tak izgled naj povem, ker tiče prav Kranjce, to je, zedinjene iztočne katolike od Metlike.

Sedmerica duš od tam, iz fare Drage in Svete nedelje, naselili so se dobre tri ure od Dubice v planini Kózari, v selu Vojskovo. Blizo tam je stari razvaljeni samostan razkolniški, kjer stanuje en kaludjer (mnih), da pase razkolniško svojo čedo. Metliški zedinjenci so kar k njemu v cerkev hodili, k spovedi in obhajilu, ter se njemu hotli dati venčati (poročiti), misleč, da je onaj kaludjer prav ednake vere, kakor njihovi duhovni doma (ker imajo namreč zedinjeni Gerki vse obrede prav tiste kakor razkolni, samo verujejo drugače). Zvedel pa je to (ne vem že, kakó) župnik v Dragi, ter je pisal ondašnjemu kaludjeru, da so ti Kranjci uniat, ter bi moral po carskem zakonu platiti znamenito globo, ako jih vienča. Ta globa je prestrašila razkolnika, ter ni hotel poročiti; ali ženin došel je sim v bos. Dubico zopet k razkolniškemu proti (dekanu), da bi njega poprosil za venčanje. Ko je ravno stal pred

vratimi, da bi stopil na dvorišće, ugleda od daleč mene, ko sem se domú vraćal. Ugleda me ter spozná, da sem katoliški duhoven, ker je njemu dobro znana noša kranjskih duhovnov, toraj počaka, da pridem bliže in hitro k meni pristopi in mi začne razlagati, da se hoće oženiti, pa nobeden ga neće venčati (poročiti), da hoće zato telegrafirati caru itd. Izprašam ga, odkod je, kake vere, in kje zdaj stanuje, morda se bo njegova želja mogla kmalo spolniti. Ko zvem, kar je bilo treba, rečem mu, da on je katolik, sicer ima vse obrede kakoršne Serbi (razkolniki), ali vero ima pravo, ker veruje, da je rimski papež glavár Cerkvi, toraj čez njega nima oblasti noben serbski kaludjer ali pop, pač pa kato liški duhoven, ako tudi rimskega obreda, in saj dobro vé, da zedinjenci okoli Metlike hodijo v cerkev k sv. maši k latincem, in že tudi k spovedi k latinskim duhovnom. To mi je priterdil vse, toraj mu rečem dalje: zamoreš ti ravno tukaj pri meni svoj namen doseći, da se le dobódo potrebna pisma. In to se je tudi zgodilo. V cerkev bodo zdaj sem hodili v našo latinsko kapelo. tudi spovedovati jih zamorem, ali dovoljenje za obhajilo samo s presveto hostijo (Gerki se obhajajo pod obema podobama) bom moral sprostiti za nje od preč. ordinarijata. Kako se je godilo in se še zamore goditi v Bosni zbog vere rojenim Bosancem, evo vam zopet izgleda. Došel je o uzkersu (vel. noći) človek neznan k meni ter me prosi, da naj ga izpovém. Čul sem bil že popred nekaj o njem, ter ga izprašam natančneje, odkod je, kakove vere i. dr. Odgovoril mi je, da je on rojen v Travniku; otac bil mu je neki dalmatinec, sluga pri pašu turškem, pa mu je otac kmalo umerl in za njim zopet mati, bil je sirota toraj okoli 5—6 lét star. Neki dan pride turčin s Priedora k pašu, kateri me izroči temu tujcu, da me pri odhodu spravi v sepet (precej dolga korba, skor majhen košek), pa me priveže konju na stran in me prinese v svojo hišo, kjer sem toliko let živel da sem postal že precej moćan. Pride pa mojega gospodarja obiskat prijatelj iz bos. Dubice, Osman aga Pezić (tega sem pa jaz poznal, zdaj je pa že umerl), kateri me je iz Priedora pred dve leti pripeljal, ko sem pal in ohromil, da nisem mogel več delati, zato me je pa tudi turčin iz kuće iztiral, da sem moral beraćiti.

Vprašam ga, kako vé, da je on katolik? Odgovoril mi je, da so mu stari katoliki povedali, kdo je bil njegov oće, kje je bil rojen, kako je prišel iz Travnika v Priedor, ter da je po veri katolik tudi on, in od tistega časa spoznaval se je vedno za katolika, če tudi ni nič vedel od katoliške vere, ter se je počasi naućil križati se, pa očenaš in zdrava-Marijo, kar mi je tudi izmolil. Turki so ga večkrat skušali za svojo vero pridobiti, ter mu marsikaj obetali, ako bode mohamedan; vender nikdar jih ni poslušal, ostal je brez vsega poduka, popolno stanoviten katolik. Zdaj se bo počasi kaj več naućil, ker bo že nekaj več priloznosti imel. Kakor ta, se je mnogo katoliških sirot v turške hiše spravilo ter so skoro vsi vero zgubili, posebno deklic se je nahajalo pri muhamedanah. Vse to se je lahko godilo, ker so bili katolićani tako redko nastanjeni, da niso vedili, kaj se godí s pervim sosedom, ter so bile fare posebno oddaljene, toraj tudi dušni pastirji niso zvedeli, kaj se je zgodilo s tim ali unim otrokom, še zlasti zato, ker so bili večidel samo po 3 leta na fari, potem pa so se menjali z drugim. Ravno zdaj imam pisanja zavoljo dekliča, čigar oće živi tukaj v Dubici ter jo je bil zapustil teti, ta pa jo je dala v hišo turško, iz ktere jo bom s pomoćjo ondotnega župnika zopet njenemu očetu v hišo pripeljal. V kolikih nevarnostih vero zgubiti so toraj katoliški naselenci tukaj v Bosni zavolj daljnih fará, in zopet koliko bosanskih sirot je vero zgubilo zavolj daljnih fará!

Morajo se toraj katoliške fare zgostiti, potem bo vsak naseljenik lahko hodil v cerkev, potem tudi turčini ne bodo mogli katoliških sirót v mohamedanstvo zape-ljevati; morajo se ustanoviti katoliške fare v sredi med Serbi, v sredi med Turki, kjer jih dozdej navadno ni bilo. Ali kdo naj jih ustanovi? Bosanci sami, kakor tudi navadno siromašni naseljeniki, jih naenkrat ne morejo; toraj je treba pomoči od drugod, in treba je hitre pomoči, ker zdaj se še zamore delati, ali se bo vedno zamoglo to se ne vé, to je resnično, da bi razkolna vlada vse poskušala, da bi ovirala take poskušnje in napore. Misijonske družbe so za Bosno do naseljenja oo. trapistov neznano malo storile; razpošiljale so novce v Ameriko, Azijo, Afriko in Avstralijo; Bosno je redkokrat kaka drobtinica doletela; to nesrečno deželo moral je še le častiti o. Pfanner, trapistovski priyor, najti, tako je bila Evropi neznana. In še zdaj se ozira na Bosno menda samo bratovščina brezmadežnega Společja, drugi enaki zavodi pa malo, ker se derže namera, iz ktereга so bili ustanovljeni.

Dalje bi bila Bosna, v katoliški veri vtrjena, pomoč in zavetje za sosednje jugoslovenske dežele, v katerih bi se potem katoličanstvo krepilo in množilo. Toraj po vsem tem lahko rečem, da je misijon v Bosni posebne in hitre pomoči potreben ne samo iz enega, ampak iz več razlogov. Delajmo dokler je dan, ko pride noč, delati ne bo več mogoče. Z Bogom! *V. Lah.*

Vevnica.

Piše Svetilko. (Dalje.)

Gnjil sad.

Prišli smo do dobe, katero si moramo ogledati natančneje, kajti v tej dobi živimo, deloma še dandanes. Imenoval sem glavno lastnost petnajstega veka posvetnost, mesenost. Meso in duh pa sta po besedah apostelnovih eden drugemu nasprotna, bojujeta se vedno. Duhovstvo in vsak pošten kristjan se mora boriti po svojem načelu za duha, za to, kar je više, a z mesom in za meso se bojuje svet. Kader je svet (posvetnost) močan, takrat se godi huda duhovstvu. Naj si bode tudi, da ima videzno mir, da ima premoženje, da se mu dobro godi: nevarnost zanj je še večja. Ni se tedaj čuditi, da je sovražnost zoper pravo duhovstvo v začetku šestnajstega veka rodila gnjil sad, rodila odpad od Cerkve, rodila Lutherja in njegove posnemovalce. Pomislimo, da mora živeti duhovščina katoliška deviško; pomislimo, da je v katoliškem duhovstvu stroga razredba viših in nižih, vez pa je pokorščina; pomislimo, da oznanuje duhovstvo vedno isto vero in povsod enako, nikdo ne sme po svoje razlagovati razodetih naukov: mesenost, nepokorščina, razberzdanost pa se je vzdignila mogočno, poderla vse ovire in porušila velik del katoliške Cerkve, pridobivši si mnogo nezvestih sinov njenih. Od takrat pa ima katoliško duhovstvo ne samo skritega, ampak vidnega, stalnega, močnega, zagrizenega protivnika, in to je protestantovstvo. Nihče naj me čudno ne gleda rekoč, da govorim, kar se samo po sebi umeva. Le počakaj malo, da se pomeniva.

Protestantovstvo ne pomeni nič družega, kakor nasprotje proti katoliški Cerkvi. Ako je pa nasprotno katoliški Cerkvi, je gotovo tudi katoliškemu duhovstvu. A jaz terdim, da je še posebej nasprotno katoliškemu duhovstvu in tudi posebno. Zakaj? Luther je začel sicer učiti najprej krive nauke o odpustkih, o milosti itd.; pa ni potrebno imeti mnogo bistrega razuma, da se spoznajo njegovi glavni nameni. Človeka prijemlje in zanima to, kar je zunanje in zato si ne morem mi-

sliti drugač, kakor da je najprej proti katoliškemu duhovstvu zamahnil s svojim kólom. Mesenemu Lutherju je presedal celibat; pokorščina mu ni bila lahka; zlasti redovniška ne; moči ni imel dovolj, da bi bil branil in ohranil pravo in dobro, ko je pobijal slabo. V duhovskem stanu katoliškem je, da tako rečem, vteleseno vse to, kar je Luther najljutejše podiral. Lutheranstvo se je vterdilo, ostalo je kot kriva cerkev, sovražnica pravi Cerkvi, pobijajoča katoliško duhovstvo. Protestantovstvo nima duhovstva, akoravno hoče imeti duhovnike. Njegovi tako imenovani duhovniki so pa čisto kaj družega, nego katoliški duhovniki. Mislimo si tudi še tako vzornega, blagega, plemenitega, vnetega krivo-verskega duhovnika: vedno se kaže v njem veliko nasprotje proti katoliškemu duhovstvu. Mislimo si n. pr. blagega župnika Wakefieldskega, kakor ga je naslikal O Goldsmith in primerjajmo z njim katoliškega duhovnika. Uni je mož poštenjak, verl oče, neutrudljiv učenik: toda on živi najbolj v svoji družini in ne v svoji občini, kakor mora katoliški duhovnik; obdajajo ga sinovi in hčere in žena. Katoliškega duhovnika obdajajo duhovni otroci. Oni boljša s svojo vneto besedo in neupogljivo značajnostjo: — katoliški duhovnik tudi z besedo, toda on je najprej služabnik Kristusov in posoda njegovih milosti, orodje, bodisi vredno ali nevredno nebeškega zveličanja. Protestantovski bogoslovec, učenjak v veronauku uči, kakor mu nese pamet in samovolja: — katoliški veroučenik uči nespremenljivo nauk svoje Cerkve. S tem sem pa tudi že omenil vse one strani, na katerih napadajo najhuje katoliško duhovstvo: zaradi samskega življenja, stroge pokorščine in zaradi njegovih vzvišenih božjih opravil. Protestantovski služabnik cerkveni, ki ima svojo ženo, je nekaterim, res le nekaterim, in vé se kakim, mnogo bolj vzvišen, nego samski katoliški duhovnik.

Ko si izbira katoliški mladenič, dijak svoj stan, se je morebiti iz protestantovskih knjig ali pa med svetom navzel misli, da je sramotno živeti samsko, deviško, in da je le takrat popoln, ako je v zakonskem stanu. Tega, se vé, se ne more pri protestantih naučiti in zvedeti, da je Gospod in Zveličar samski stan povzdignil nad zakonskega in da je tudi po naravnih nazorih, kakor so jih imeli n. pr. pagani, bolj plemenito, bolj vzvišeno: iz pravega namena živeti samsko, nego živeti v zakonu. Pa o tem več pozneje. Ravno tako si vcepijo mladenči v glavo, da je sramotno slušati in pokornim biti — tudi v svojih mislih — višjim prednikom. Protestantovske knjige zasmehujejo sv. mašo, zasmehujejo naj svetejša opravila, zasmehujejo duhovnika samuega, češ, da se šopiri in se ima za kako božje bitje itd. In sedaj uaj mi kedo reče, da ne pobija protestantovstvo naj prej in naj bolj duhovstva katoliškega!

A hitimo dalje. Kadar te v kakem udu že dolgo časa boli, oteče ud, pod kožo se nabirajo bolne snovi, gnoji se, koža se predero, gnoj odteče in zdravje se poverne. Tako se je godilo tudi katoliškemu duhovstvu v 16. veku. Reformacija je za-se pobrala vse gnjile snovi; tridentinski cerkveni zbor je prederl rano, pokladal nanjo zdravila in krepko, zdravo je stopilo konec 16. veka naše duhovstvo na čelo svojim čedam in jih je vodilo, kako kdaj v dobrih časih. Bolj so jeli katoličani spoštovati svoje dušne pastirje in duhovska čast se je ménila z naj višo prvotno častjo. Tako je bilo zlasti na Francoskem in v Avstriji. Na Francoskem so politične in druge razmere povzdignile duhovski stan nekako med plemeniti stan; za Ludovika XIV in še pozneje je bila prav lepa edinost med duhovskim in plemenitaškim stanom. Pri dvornih obedih je bila duhovščina vedno, v viših krogih so se gibali duhovniki, kakor bi bili tukaj doma, nikogar ni strašila in plašila

duhovska suknja. Žali, da je imelo to kaj slabe nasledke. Duhovski stan se je večkrat bratil s plemenitim, a odtegoval se je ljudstvu. Plemenitniki so bili pogosto nraunosprideni: po slabi tovaršiji pa glava boli in ljudje te sodijo po tvojih tovarših. Tlačeno francosko ljudstvo je začelo sovražiti plemenitaše pa tudi duhovnike in posvetni blišč, posvetna čast je duhovskemu stanu bila v dušno nečast, in grozovita francoska prekucija, ki je poderla plemstvo, davila je tudi duhovstvo. Pazen opazovalec pa si povzame iz zgodovine koristnih nauk. Ta doba, katero sem kratko naslikal, nam kaže, da le pravi duhovski značaj pridobiva duhovstvu moči in veljave. Ta veljava pa se ne sme nikdar rabiti v posvetne namene, za svetno čast. Gorjé duhovstvu, kader se hoče ločiti od ljudstva. Duhovnik naj je izmed ljudstva, med ljudstvom in za ljudstvo, njegov prijatelj, njegov tolažnik in zdravnik; a ne samovoljni gospodovalec. — Francoska prekucija je v duhovskem stanu naenkrat mnogo spremenila. Vzela mu je vso posvetno oblast, pobrala premoženje in mu dala v roko beraško palico. To velja skoro o vseh deželah. Duhovstvo je na eni strani mnogo zgubilo, a na drugi mnogo pridobilo, stalo je naenkrat tam, kjer je bilo pred tisoč leti: bilo je ubogo, a postalo je močno, krepko, čisto. Kedo bi mogel reči, da se ni godila duhovstvu, oziroma Cerkvi, velika krivica, ko so ga oropali in mu s silo pobrali vse. A zgodovina hodi svoja pota, in mi vemo, da v zgodovini vlada Vsegamogočni in neskončno Modri, in ravno On je tudi vladar svoji Cerkvi; a kedor zaupa v Božjo previdnost, on sicer z žalostjo razkriva bridke rane, ki jih seka zgodovina, a tudi v žalosti ponižno moli Njega, ki „močno sega od konca do konca, a vravnava vse rahlo.“

Razgled po svetu.

Nemško. Pravijo, da Bizmark ob nemško-ruski meji pomnožuje prusko vojaštvo. Ali mar prusaškim druživcem ni po volji lepa zedruženost med Rimom in Rusijo? Da bi jih! —

Francosko. „Union“ naznanja, da eden častitljivih mašnikov pariške nadškofije, ki so si ga bili rudeči komunardi za svojo žertvo izvolili, se zdaj goreče s tem pečá, da pripravi hišo za pribežališe tistim „komunardom“ (rudečkarjem), ki so bili od francoske vlade iz dežele pregnani in se zdaj revni in zapušeni vračajo iz pregnanstva domú. Njih večina je namreč v silo revnem stanu, brez premoženja, brez prijatlov se domu povračajo in cenijo jih za smeti človeštva. Ta stari, častitljivi mašnik tedaj hoče zdaj pribežališe odpreti za ljudi, ki so si njega bili izvolili za žertvo svoje peklenške jeze, in to zato, da bi ti zaverženci od zgoli réve in nadloge ne storili konca. — Kardinal-nadškof pa je že vstanovil hišo za tiste sirote, katerih starši komunardi (rudečkarji) so konec storili, ali pa so v pregnanstvu. — Ako katoličani skerbijo za blagor svojih naj večih sovražnikov, je toliko manj misliti, da bi svoje zveste otroke pozabili. Šest in dvajset nadškofov in škofov je pred osem leti sodelovalo za katoliško univerzo (vseučiliše) v Lijonu, da se zagotovi ravno tako vednostni napredek kakor čednost katoliških sinov; ravno ti škofje — z lijonskim in algierskim škofom na čelu — so zdaj razglasili skupni pastirski list do svojih vernikov, v katerem jih oserčujejo, da naj tudi dalje skerbé in delajo za prospéh te visoke katoliške učne naprave.

Španjsko. Na Španjskem so začeli republikani rogoviliti, to so po novi šegi taki lisci, ki ljudém ne nebés in ne zemlje ne privošijo, kakor se kaže na Francoskem

zdaj in vselej, kadar ti ljudje na kermilo pridejo; nebés ljudém ne privošijo, ker jim branijo Bogu služiti; zemlje jim ne privošijo, ker ne le da bremen ne zljajšajo, temuč ljudstvo še na mnoge načine tarejo. V Ameriki so bile nekatere republike ljudém včasih pravične; pa kmali pridejo na čelo kaki framasoni in vse dobro se zopet tlači in zatira. Na Španjskem so zdaj že na dveh krajih poskusili republiko razklicati: v Badajozu ob portugalski meji že v drugič, in na nasprotnem kraju — v Najeri ob Ebru. Tudi po več družih krajih vstaja rogovilstvo in reč prihaja resnobna. Kralj je vsled tega preklical vstavne pravice in dal tudi pravico v obsedni stan djati take kraje, kjer bi se kazala potreba. Če bo s tem vstaja zaterta ali ne, se bo v kratkem vidilo.

Sad nove ére: V Costres-u na Francoskem so dijaki dve bombi nastavili, da bi šolo razdjali.

V Audert-u je 10letin smerkovec s svojo še mlajši sestro imel prepir, tekel po puško, na njo pomeril in jo v čelo zadel, da je mervta na tla padla.

V Gradcu je une dni osmošolec na lastnega profesorja revolver sprožil in ga ranil, ker mu je na prašanje odgovoril, da ni zmožen zrelotno poskušnjo dobro opraviti. Porotniki so izrekli, da je šolec nedolžen; samo zaradi neopravičene nošnje orožja je bil na tri dni v zapor obsojen. — Kaj, ko bi bil profesor na dijaka ustrelil?

Komu pomaga zatiranje vére. V Parizu ravno pred vrati financministerstva je neki potepuh artilerijskemu seržantu Moulin-u izmaknil pismovnjak s 40.000 franki. To se je zgodilo v trenutku, ko je seržant pismovnjak položil na prednji sedež in hotel vozniku neko povelje dati in ko je zraven voza neki vriš vstal . . . Tat gotovo ni izmed tistih, ki 10 božjih zapoved spoštujejo. —

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Mladeneč, da bi po premaganih zadržkih srečno dosegel svoj odmenjeni stan. — Mladeneč se serčno priporočuje k Jezusovemu in Marijnemu presv. Sercu, da bi se namenjene njegove serčne želje spornile. — Sin priporoča na smert bolnega očeta za zdravje ali saj polajšanje terpljenja. — Brat živo priporoča svojo zmešano sestro za pomoč.

Zahvale:

Mož Z. iz Višnjogorske fare je dve leti terpel silne bolečine v glavi. Pri tem je res nekaj posebnega. Bil je večkrat previden; naredil je že testament in šteli so mu le še ure, da bo sklenil. V ravno taki bolezní mu je umerl že odrašeni sin ukljub vsi zdravniški pomoči, in tudi očetu je bilo po vsakem zdravlilu večidel le slabše. Videl je, da človeška moč mu ne more pomagati, ter se je obernal k M. B., kakor je večkrat v „Zg. Dan.“ bral, in dosegel svoji starosti primérno zdravje, za kar tukaj očitno zahvalo naznanuje.

Z po R.

V hudi bolezní v glavi, sem neko sorodno in jako mi drago osebo priporočila v družbino molitev N. lj. G. presv. Serca Jezusovega. Obljubila sem takrat, ako bi bila vredna poznana moja prošnja, da bi bila uslišana, da se bodem očitno zahvalila. Ker se je to nepričakovano hitro zgodilo in so vse bolečine prenehale, radostno spolnim svojo prijetno dolžnost, ter tukaj svojo tisučerno zahvalo izrečem N. lj. G.

Ljubljana, 6. avgusta 1883.

M. L.

Oseba serčno zahvalo naznanja N. lj. G. in sv. Jožefu za zadobljeno zdravje.

Iz Dolenskega, 5. avgusta.

J. V.

Hudo zmešan mladenec se je na priprošnjo N. lj. G. popolnoma ozdravil. Češena bodi vekomaj, N. lj. G. presv. Serca.

Iz Ljubljane, 7 avgusta.

St.

Moja sestra je bila hudo zbolela, bila je zblaznila, po mislih zdravnikov neozdravljivo. Pa v zaupanju na priprošnjo Dev. Marije, sv. Jožefa, Sv. Antona so se odpravljale devetdnevnic na čast presv. Serca Jezusovega; tudi se je rabila Lurška voda. In Bog dobrotljivi in usmiljeni je uslišal molitev. Bolana je sedaj popolnoma zdrava, kar se javno oznanja po storjeni obljubi, k časti presv. Serca Jezusovega in v veče češenje Dev. Marije, sv. Jožefa in sv. Antona. Naj, kdor potrebuje, njim se priporoči.

Marijana Kos.

Op. Poterjeno tudi od čast. g. župnika Fr. Č. pri M. D. Pom.

Iz Tersta.

V zadregi sem se priporočila Naši lj. Gospej presv. Serca, ktera mi je prav kmalo pomoč sprosila, ki bodi toraj od vsih ljudi vedno Češena in v vsih potrebah na pomoč klicana!

N.

Serčno zahvalo izrekam Mariji, naši ljubi Gospej presvetiga Serca, za pomoč v velikih britkostih in zadobljeno zdravje. Bodi vekomaj češena N. lj. G. presv. Serca!

Koledar za prihodnji teden:

20. vel. serpana. S. Bernard. — 21. S. Joana Šantalska. — 22. S. Timotej. — 23. S. Filip Benicij. — 24. S. Jernej. — 25. S. Ljudovik kr. — 26. Petnajsta nedelja po Bink. S. Zefirin p.

Mesec kimovec je posvečen češenju ss. angeljev varhov. Že zdaj lahko začenjaš misliti, kako si tudi ti zmožen biti angelj-varh: svojim domá, pa tudi drugim — ubogim sirotam, šolski mladini itd.

Listek za raznoterosti.

Iz Ljubljane. Cesarjev rojstni dan 18. t. m. se bode obhajal toliko bolj živo, ker je pričujočnost Nj. veličanstva še v živem spominu po vsem Kranjskem.

Deželni predsednik bar. Winkler je klican na Duna v uradnih opravilih.

Deželni zbor se bo nadaljeval v prvi polovici kimovca.

Pri č. duhovnikih Trapistih v Marija-Zvezdi pri Banjaluki je bil po noči od 31. jul. do 1. avg. hud požár, ki je storil škode za kacij 10.000 gld. Nesreča je toliko občutljiviši, za redovnike, ker imajo veliko dolga na svoji napravi in ker so jim vsled afrikanskega južno-afrikanskega misijona tudi naj boljši delavne moči odtegnjene.

V mariborski škofiji. Razpisane duhovnije: Podstreda, Buše, Reka, sv. Ožbald.

Mali cerkveni zbor (sinoda) v zvezi z duhovnimi vajami se v Mariboru prične 28. avgusta.

V Grižah so vložili temeljni kamen za novo cerkev; v Vuherji ob Dravi jo že zidajo; sv. Jožefa pri Doberni žele letos posvetiti.

Šolsko. Celovška gimnazija šteje v 8 razredih 328 učencev, Slovencev le samo 49; Belaška pa 161 učencev, in med njimi le 19 Slovencev.

G. Ivan Tomše, c. kr. vojniški distriktvalni župnik za Hervaško in Slavonsko, je postal častni kamernik sv. Očeta. Slava!

Zarad bogokletstva je v Hamburgu Harbert Harberts, vrednik lista „Hamburger Reform,“ na tri mesce v ječo obsojen.

Katoliška cerkvena vlada. Po novi rimski pratiki „Gerarchia Cattolica“ ima rimsko-katoliška hierarhija 1229 cerkvenih častnikov, med njimi 62 kardinalov, 9 patrijarhov, 737 nadškofov in škofov latinskega in 46 orientalskega obreda, 343 nadškofov inškofov za poganske kraje (in partibus) in 5 družih prelatov (nullius dioecesis). Poslednje leto so umerli 4 kardinali, 11 nadškofov in 38 škofov. Naj starši kardinal je Bonnechose, nadškof v Rouen-u, s 84; naj mlajši pa Czacki z 49 leti. Naj dalj časa je kardinal nadškof Švarcenberg Praški, od Gregorija XVI izvoljen pred 41 leti.

Kaj dela žganje! Pri Starem dvoru se je 20letna deklina žganja tako napila, da je za tem umerla. Znano je, da mnoge ženske in babele so posebne prijateljice smerdljivega žganja; ali vidite, kako je to nevarno!

Prelep izgled. „Dülmenski Missionsblatt“ to-le pripoveduje: Neka imenitna gospá iz tuje kolonije je bila zadnji 40danski post pripravila večerno vedrilo (pri visokih stanovih se imenuje „soirée dansante“), in povabila je tudi vojšaka iz avstrijske cesarske hiše, nadvojvoda Ljudovika. Ko se začne plés, je gospá tudi njega povabila plesat. Prevzvišeni nadvojvoda odgovori: „V postnem času ne plešem.“ Pride čas k večerji, gospa se zopet bliža nadvojvodu in poprosi, naj bi se podal v obednico, kjer je bila pripravljena velikanska večerja; toda nadvojvoda se je ponudbi odrekal z besedami: „Gospá, v postnem času ne večerjam.“ — Omenjeni list je pristavil prav častno pohvalo, ktere pa nam pri tako slavno- in moško- častitem djanji ni treba ponavljati. Rečeno bodi samo: To nas spominja na pričujočnost presvitlega cesarja Franc-Jožefa v Ljubljani.

K obredom. Kakor pišejo iz Rima, je zbor za svete obrede odločil in papež poterdil važno vravnavo za cerkveno duhovsko pratiko. Vsled nove preuredbe o prestavljanji godov ostane namreč veliko dni med letom prostih, brez godú kacega svetnika, ter se potem opravljajo „dnevne molitve“ (de feria), ki so pa dolge in se včasih težko za-nje čas dobi, zlasti tudi zdaj zarad pomanjkanja duhovnov. Papež so tedaj vsim kapiteljnom, cerkvenim redom in vsim posameznim duhovnom, samostanskim in svetnim, privolili, da namesto zadevnega delavničnega officii-a smejo primérno votivne officije opravljati, in sicer: o ponedeljkih officium od angeljev, v torek od ss. aposteljnov (v Rimu pa ss. Petra in Pavla), o sredah sv. Jožefa, o četrtekah sv. R. Telesa, o petkih od Kristusovega terpljenja, o sabotah čistega Spočetja: razun pepelnične srede in tihega pa adventnega časa. Drugič, praznika spomina sv. Pavla (30. jun.) in ss. angeljev (2. okt.) se v vsi Cerkvi povzdigneta med „duplicia majora“ (poslednji je pri nas že duplex 2. clasis in se obhaja 1. nedeljo v sept.). Tretjič, praznik ss. Petra in Pavla se v Rimu celi teden „komemoruje,“ naj pride kakoršen koli velik praznik tisti čas.

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. Iv. Solneu v Mineop. Minnes.: Zaviti in nap. Dan. za g. Pet. Jer. je v novo vravnán in v tem menda saj ne bo več zadržka. Prosimo, naznanite s priliko, ktere šte. so se zgubile in bodo doposlane. Prav serčen pozdrav vsim ob enem!